

יגור במערכת ההגנה הכללית

הערה כללית, שלדעתי נחוצה לנו: חברים מתחילים לספר דברים מהתקופה היא ויש להם מעצורים מלספר והנימוק הוא: מה ערך לאקדח ההוא, לסליק ההוא — משחק ילדים. לדעתי זוהי גישה לא נכונה, חסרת פרספקטיבה היסטורית. אפשר להגיד שאצל העם היהודי, עד היום, מלחמת דוד וגלית היא סמל. כל תקופה ואמצעי הלחימה שלה. יש להסתכל ולבחון כל תקופה באור ובאמצעים שלה ולא לחפש השוואות לתקופות מאוחרות יותר, בהן האמצעים משוכללים יותר. אף עם איננו מוכן להשכיח מלחמת ראשונים, ובעיקר מלחמת מחתרת, אשר ממנה צמחו ועלו מלחמות שיחרור של עמים גדולים וקטנים. על כן, נראה לי, שמידת הצניעות הזו, לא מוסיפה לא לדור הקיים ולא לדורות הבאים. יש צורך להשתחרר מגישה זו, מפני שהשאלה העומדת היא: מה היה הערך של האקדח ההוא מול הכנופיות הערביות עם כלי זינן, ולפי זה למדוד את הדברים.

עיקרו של דבר לא מה שהיתה יגור בהגנתה היא, שזה פרק חשוב לעצמו, אלא מה מקומה של יגור במערכת ההגנה הכללית בארץ?

המיוחד ביגור היה אולי לא התבלטותם של אישים. אפשר להגיד שבנקודה זו או אחרת היו אישים בולטים יותר מאשר ביגור, אבל לא נמצא יישוב שכחבר אנשים חיו את "ההגנה" כפי שחיו אותה ביגור.

אם אנחנו רוצים כיום לבחון ולסכם, ניתן לומר שלא מקרה הוא שהכינוסים הגדולים שדנו בעניני הגנה במסגרת של הקיבוץ התקיימו ביגור. אולי היה זה טבעי שדיונים כאלה יתקיימו במקום, בו הפעילות והעירנות בענינים אלה היתה רבה.

אתעכב בקצרה על מאורעות ונקודות מפנה. מאורעות 36—38, במ חל מפנה בצורת ההתארגנות הן מצד המתקיפים והן מצד הנתקפים. אני נזכר בוועידת הקיבוץ המאוחד בשנת 1936, בה היה סעיף מיוחד בעניני הגנה. התקיימה שם הרצאה של יהושע גלברמן ז"ל. היו לו הכשרון והיכולת לתרגם מחשבות של קבוצת חברים שחיתה את חייה ביגור ולהביא אותן בשלימותן בפני צבור רחב. יהושע העלה דברים לאחר שהביא אותם בפני חבריו ביגור. דבריו היו מעין סיכום מחשבה קולקטיבית של קבוצת חברים מסויימת. הרצאתו זו הבליטה נקודות חדשות וטקטיקה חדשה, אשר היו ראשית ניצניה של מחשבה חדשה. דיברו על הכרת השכנים, לימוד הסביבה, סיורים בארץ תוך הכרת שביליה וסלעיה.

המגמה היתה להגיע ולהיות ה"בעלי בתים" ביום ובלילה על הארץ, לדעת אותה ולהגן עליה. יצא לי להיות רוב השנים חבר במיפקדה הנפתית, שתפקידה היה להיות הדוברת והמדרבנת של הציבור בעניני הגנה. זאת עשתה ע"י הקצבת סכומים מתאימים לרכישת נשק וע"י העמדת אנשים לתפקידים השונים. בתוקף תפקידי יצא לי מדי פעם לבקר ביישובים ולהסביר את חשיבות ההשקעה לרכישת נשק ע"י הקצבת סכומים מהתקציב השוטף. ביגור נכנס דבר זה למסלול שיגרתו והיה כלחם חוק. היתה היענות טבעית לענין ועל אף הקשיים היומיומיים לא פסחו על סעיף זה.

מצבה הגיאוגרפי של יגור הועיד אותה כמקום מרכזי לאיחסון נשק, מרכז של הש"י — כמקום מרכזי שנותן את הטון לרדיוס רחב סביבה. לזה תרם גם גורם נוסף, היותה יישוב גדול וגדל שהבטיח יציבות וכוח.

אם אנחנו מדברים על יגור, מחובתנו להבליט את מקומה בהגנה בשטח הארצי ולא להסתפק בדעות ושיפוט של אנשי המקום בלבד. צריך גם להגיע אל אישים מרכזיים של התקופה ההיא, לעתונות של אותם הימים ולשאר מקורות ולדלות את החומר הרב המשקף, כיצד נתקבלו הדברים והמעשים בציבוריות הכללית, מה היה האפקט הפוליטי סביב זה. אני נזכר בליל רצח ארלוזורוב בשנת 1933. אור ליום שבת, בשעה ארבע לפנות בוקר. מישהו העיר אותי משנתי, היה זה יעקב דורי שסיפר לי על דבר הרצח ואמר שעלינו להיות מוכנים. אני רוצה בזה להראות, שאם נזקקו לכוח נאמן, כוח מאורגן שאפשר לסמוך עליו הרי שיגור שימשה כתובת. לא רק מסירות ל"הגנה", אלא גם נאמנות ליישוב כולו, נאמנות להסתדרות ומשען לפועלי חיפה.

היינו שולחים אנשים לעזרת יישובים דלים וחלשים. בשנת 1936 תבעו מאתנו שנשלח תגבורת לרמת-ישי. שלחנו מספר אנשים. חבר אחד, פלדמן, לא חזר. זה לא הרתיע אותנו מלשלוח אנשים נוספים.

אחד הדברים שהחמצתי ועליו אני מצטער עד היום היה בתקופת מלחמת השיחרור. צבאות קאוקג'י עמדו בשערי משמר-העמק. ביגור היה מעט נשק ואני נסעתי לפגישה עם בן-גוריון שיתן הוראה להגדיל את כמות הנשק והתחמושת. התקבלתי לשיחה, הובטח מה שהובטח וקיבלתי פתק על קבלת כמות מסוימת של תחמושת. ניגש אלי יצחק שדה ואמר לי: בוא אתי! הוא הזמין אותי לטוס משדה-דב מעל משמר-העמק שהיתה במצור, אך אחריותי למעט הכדורים האלה, שלא יכולתי לעזובם בת"א, לא איפשרה לי להשתתף בטיסה הזאת ועל זה אני מצטער עד היום הזה.

נח יגורי

(מתוך ספר יגור)

